

Ki nongrep ba la pynkup bor, ka India ba iaid shaphrang

KA JINGIADA IA KI NONGREP:

Ka Pradhan Mantri Fasal Bima Yojana

Ka jingiarap ba khraw tam da ka sorkar haduh mynta da kaba ai jingiada ha ka rep ka riang
Ka jingsiew ba rit tam da ki nongrep: Uwei u jingthung, kawei ka jingsiew ba rit (Kharif: 2%,
Rabi: 1.5%, ki jingthung ba pynmih shisien shi snem ban ioh pyniaid iew: 5%)

Ka jingioh myntoi ba pura: Yn ym khate na ka pisa ba la buh insurance (Sum assured)

Ka mat treikam ba bha eh ia ki nongrep pai: la ki Arrear la pynduna na ka 21000 klur
tyngka sha ka 2500 klur tyngka, ka jingkyntiew ia ka bai shalan, ka jingkiew ba 250% ha ka
jingkhleh lang ia ka petrol bad ka ethanol.

Ka jingai jingiarap haba lynshop ki bor ka mariang: la ka jingsiew bai lutksan la kyntiew da
shi shah shiteng, ia kiba lah ban ioh jingmyntoi la pynhiar na ka 50% sha ka 33%, ka
jingpynkyla ia ka rukom siew pyndep ia ka ram, ka jingduna dor ia ka diesel bad ka jingai
jingiarap ha ka dor ba duna ia ki symbai da 50%

Khnang ban ailad ia ki nongrep ba kin ioh ram, ia ka ram ha ka rep ka riang la kyntiew ban
ia sha ka 8.5 lak klur.

Ha ka World Trade Organisation, ia ka sut jong ki ram ba kham jrong ka por ban siew , la
iada

Ka Bor ia ki Nongrep

Ka Pradhan Mantri Krishi Sinchai Yojana: Ki project ban ai um ia ki lyngka bad ka
jingpynbiang um ia man ki jaka rep, ka rukom ba la tip kum ka drip irrigation (iwei i jingjaw um,
nang bun u jingthung). Kine ki iadei bad ka jingthmu ban ai um sha baroh ki lyngka.

Deen Dayal Upadhayay Gram Jyoti Yojana: Ka jingbu la ka jong ka jaka ban sam bording na
ka bynta ka rep ka riang bad ia ki shnong.

Ka scheme ban sam lai klur ki pump ba treikam bha: Ka jingpynbha ia ka rukom pynbiang um
ha ki lyngka bad ka jingkyntiew ha ka ioh ka kot na ki lyngka.

Ki Soil Health Card: Ka khydew ba koit ba khiah ka pynioh ia ki lyngka ba jyrngam. La sam ia
79 lak ki soil health card. Ka jingthmu ban sam shuh shuh sa 14 klur ki soil health card kat ha u
Lber, 2017 ban kner sha baroh ki nongrep.

Ka sboh urea ba la ai bad u neem: Ban kyntiew ia ka jingpynmih ia ka sboh bad ban khang ia
ka jingpyndonkam ia ka ha kiwei kiwei ki bynta.

Ka rukom pynmih sboh ba thymmai: Ban kyntiew shuh shuh ia ka jingpynmih sboh, ban kiar
na kano.kano ka jingduna sboh bad ban pynthikna ba ka pahuh.

Baroh ki jylla kin kyntiew ia ka National Agricultural Market: Ban kyntiew
ia ka iew National Agricultural Market da ka jingiatrei lang bad ki jylla,
ban buh ia ka

Kisan TV - ha ka internet, ban plie ia ka channel ba baroh
shisngi ban iarap ia ki nongrep ban ioh jingtip halor ka suinbneng bad
kiwei kiwei ki jingtip.

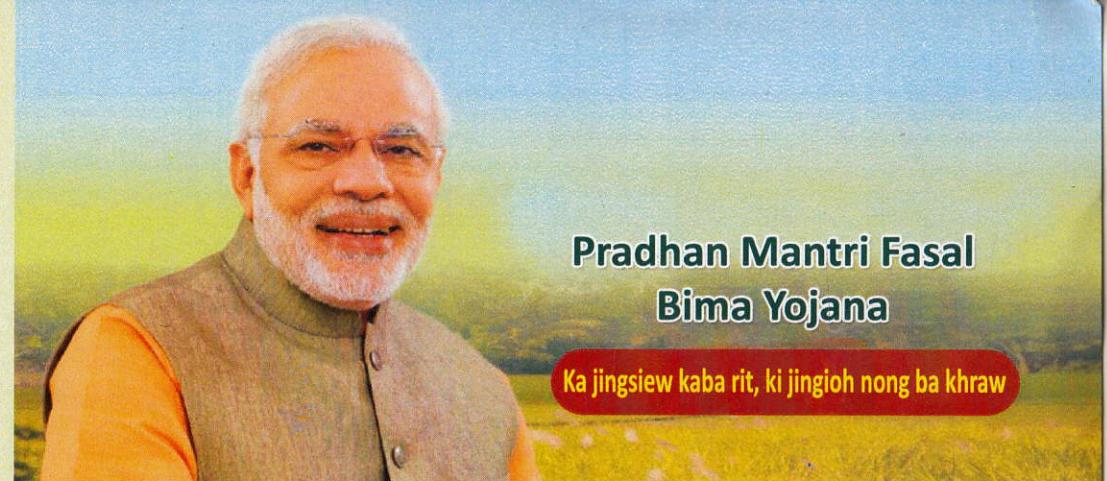
Ka Jingkyntiew ia ki Nongrep

Ka Pramparagat Krishi Vikas Yojana – Ka scheme ba nyngkong eh
ban pynshlur ia ka rukom rep khlem da ai dawai.

Ka Blue Revolution – Ka jingkiew sted ha ka kam ri dohkhna na ka
5.8% sha ka 7.25%

Ka White Revolution – Ka jingkyntiew ia ka jingpynmih dud na ka
145 million tonne sha ka 160 million tonne.

Ka Rashtriya Gokul Mission – Ban pynneh ia ki symbai ba la shem
thik tang ha kano kano ka jaka bad ban kyntiew ia ki, ia ki scheme
ba 550 klur tyngka la pyntreikam ha ki 18 bnai ba la leit.

Pradhan Mantri Fasal Bima Yojana

Ka jingsiew kaba rit, ki jingioh nong ba khraw

U Mynti Rangbah Duh

Ki hynmen para ba dei ki nongrep,

Ka khubor jong ka Pradhan Mantri Fasal Bima Yojana lehse ka la poi sha phi mynta. Ki nongrep
jong ka ri jong ngi ki don beit ia ka jingbym shngain na ka daw ka jingbymthikna ka aiom slap
ne na ka jingkiew jinghiar dor ki mar ha ki iew. Ha ki 18 bnai ba la leit, ka sorkar jong nga ka la
shim bun ki lad ban ai jingirapa ha kum kine ki jingshem jingeh.

Ki scheme ban ai jingiada ia ki jingthung ki la treikam la slem. Hyrei na kiba bun ki jingduna
kum ka jinghap ban siew ka dor kaba heh da ki nongrep, ka jingduna ban ioh ia ka pisa ha kaba
kut, ka jingbym ai jingiarap haba wan jia ki jinglynshop tang ha ino ino i jaka, kine ki scheme
kim shym la long kiba jop. Namarkata la lah ban ai jingiarap tang sha 20 na ka 100 ki nongrep
haduh mynta bad wat kine ruh kila iakynduh jingeh haba ki leit kam ia la hok ba ki dei ban ioh.
Kane ka la pynlong ia ki nongrep ban ym don jingshaniah shuh ha kine ki scheme.

Dei halor kane ba ngi la pynlong jingiatai kaba sani bha bad ki jylla, ki nongrep bad ki company
ba leh insurance bad mynta nga aiti ia ka Pradhan Mantri Fasal Bima Yojana kaba iahap bha
bad ki nongrep sha baroh ki hynmen para ba dei ki nongrep.

Ki bynta jong ka PMFBY ki long kumne:

- i. Ka dei ka jingiarap ba khraw tam da ka sorkar ban iada ia ki jingthung.
- ii. Ki nongrep kin hap ia kaba rit tam ban ioh jingmyntoi na kane ka scheme.
- iii. Kaba tam kaba dei ban siew wat lada ka palat ia ka 90%, yn siew da ka sorkar.
- iv. Kawei ka aiom, kawei ka jingsiew premium na ka bynta ki mrbam, ki dai bad ki symbai
pynmih umphniang. Ia ki rukom barim ba dei ban siew na ka bynta bun ki jingthung bad
ki district, la weng noh. Mynta ka la dei 2% na ka bynta u kharif bad 1.5% na ka bynta u
Rabi.
- v. Yn ym khate eiei, yn ai beit kumba dei ban ai.
- vi. Ia ka jingpynbiang um ha ki jaka rep la kynthup hapoh kane ka scheme.
- vii. Ka jingduh wat hadien ba la kut ka aiom ot ka jia namar ka eriong bad u slap ha ka por
bym dei, yn ioh jingmyntoi na kane ka scheme.
- viii. Ka jingpyndonkam da ki tiar mynta ban ioh ia ka jingot ba bha.

Ia kane ka scheme yn pyntreikam naduh ka aiom kharif ka snem 2016. Ka long kaba suk ban
pynrungr kyrting ha kane ka scheme. Ka ai ia ka jingshngain ba bha tam haba wan jia ka jingshah
lynshop. Nga kyrapad ia phi ban iashim bynta lang ha kane ka scheme.

2023-07-01

(Narendra Modi)

Kaei ka crop insurance?

Ka insurance ka dei ka scheme ban ai jingiada ia ki nongrep na ka jingduh ia ki jingthung na kiba bun ki daw. Ka ai bai lutksan ia ki nongrep na ka bynta ki jingthung ba la julor haba lynshop ki bor ka mariang.

Kino ki scheme ban iada ia ki jingthung kiba la pyntreikam mynta?

Ia mynta, la pyntreikam ia ka National Agricultural Insurance Scheme (NAIS), ka Modified National Agricultural Insurance Scheme (MNAIS), ka Weather Based Crop Insurance Scheme (WBCIS) bad ka Coconut Palm Insurance Scheme (CPIS). Ban ai jingshngain shuh shuh ia ki nongrep, ia ka Pradhan Mantri Fsal Bima Yojana la pyntreikam naduh ka Kharif 2016 bad la pynsangeh noh ia ka NAIS bad MNAIS.

Balei ia ki scheme ba hashwa – NAIS bad MNAIS la pynsangeh noh hadien jong ka Rabi 2015-16?

Ki don katto katne ki kyndon ha kine ki scheme ba wat hadien ba ki nongrep ki la siew ia ka pisa bah eh, ki nongrep kim ioh ia ka pisa ba ki kam ruh. Lada ka jingsiew ia ka premium ka long kaba heh, ia ka pisa ba ki dei ban ioh (sum insured) la pynduna noh na ka daw ba la leh ia ka capping ne ka jingiada na ki sut ba lah ban kiew na ka por sha ka por. Ki nongrep ruh ki hap ban siew ia ka premium kaba heh ha ki district ba kham jia ki jingia ba pynjulor. Ia ka dor ban siew pemium da ki nongrep la pyniapher na ki district ba marjan, bad-kumta ka don ka jingpynslem ha ka jingsiew ia ki nongrep lada ki wan kam ban ioh ia ka pisa. Kine ki scheme kim long kiba myntoi ia ki nongrep. Kumta la pynsangeh noh ia ki hadien ka Rabi 2015-16.

Katno kan dei ka dor premium ba heh tam ban siew da ki nongrep hapoh ka scheme ba thymmai PMFBY?

Ki nongrep kin hap ban siew ia ka premium ba rit tam haba ia nujor bad ki scheme ba rim. Ki nongrep kinnym sngewthuh shuh ia ka jingkhia jong ka jingsiew premium mynta. Na ka daw jong ka jingkhia ki scheme ba mynshwa, ki nongrep ruh kim leh ia ka insurance na ka bynta ki jingthung jong ki bad haba ki duh noh ia la ki jingthung, kim ioh ban kam pisa na ka bynta ki jingduh. Ha kane ka scheme ba thymmai, ka dor premium kaba heh tam kaba ki dei ban siew ka long 2% na ka bynta ki jingthung kharif bad 1.5% na ka bynta ki jingthung Rabi. Nalor kine, ki nongrep kin hap ban siew ia ka dor premium kaba tang 5% na ka bynta ki jingthung ba thung shisien shi snem ban pyniaid iew ia ki. Kine ki dor ki long kiba duna bha ba ki hap ban siew ban ia kiba mynshwa.

Hato ki nongrep kin iakynduh jingeh ha kaba ia dei bad ka capping ne ka jingsiew sut ba kiew na ka por sha ka por kumba long ha ki scheme ba mynshwa?

Em, ia kane ka bynta la weng noh ha ka scheme ba thymmai, mynta ki nongrep kin ioh lut ia kaei kaba ki kam na ka bynta ka pisa ba ki dei hok ban ioh.

Kiei ki jingma ba la kynthup hapoh kane ka scheme?

Ia kine ki jingma harum la kynthup hapoh kane ka scheme:

- i. Halor ka jingduh na ka jingmih ne ka jingseisoh – yn ai insurance ia ki jingduh na ka daw jong ka ding, ka leileh, ka eriong, u phria, ka eriong tornado, ka jingshlei um, ka jingshah tap lup ha ka um, ki jingtwa khnydew, ka jingrang ryngkhiang, ka jingsniew ka suinbneng, ka jingioh pang ki jingthung ne jingban khniang bad kiwei kiwei.
- ii. Halor ka jingkhang lad ban bet – yn ai insurance ia ki nongrep kiba la shah khang lad ban bet ne rah tynrai na ka daw jong ka jingsniew palat ka suinbneng. Lada ki la dep pynlut ha kaban bet bad rah tynrai ruh, kin ioh 25% na ka pisa ba ki dei hok ban ioh.
- iii. Ia ki jingthung ba la buh ha ki jaka rep hadien ba la dep ot ia ki bad kiba julor noh na ka daw ka eriong bad u slap ba hap ha ka aiom bym dei. Yn pynshong dor bha bad yn siew katkum ka jingjulor.

Kino ki jylla/Union Territory ki ba lah ban iashim bynta ha kane ka scheme?

Kino kino ki jylla/Union Territory kiba kwah ban iashim bynta ki lah ban iashim bynta ha kane ka scheme.

Kino ki nongrep ki ba lah buh insurance ha kane ka scheme bad na ka bynta kino ki jingthung?

Ki nongrep kiba thung ia ki jingbam cereal kum u kba bad kiwei kiwei, ki kynja dai, kynja shiyeng ne ki grain, ki shiyeng pynmih umphniang, ki jingthung ba thung shisien shi snem ban pyniaid iew ki lah ban buh insurance ha ki jaka ba la buh dak da ki jylla ne ki Union Territory. Kane ka scheme ka long kaba kongsan ia ki ba don account KCC bad kiwei kiwei ki nongrep ki lah ban shim jingmyntoi na kane ka scheme lada ki kwah.

Kumno ki nongrep kin pynrungr kyrtrng ihalade ha kane ka scheme?

Ha kane ka scheme ba thymmai, ki bank ki khate ia ka dor premium bad ki pynpoi sha ki company ba leh insurance na ka bynta kiba don account Kisan Credit Card (KCC) bad ha kane ka rukom la pynrungr kyrtrng ia ki ha kane ka scheme. Kiwei kiwei ki nongrep ki bym don account KCC, ki lah ban leit sha ki bank ba jan tam ne kino kino ki seng ba khmih ia kane bad ki lah ban shim jingmyntoi na kane ka scheme da kaba siew ia ka dor premium ba ki dei ban siew.

Hato don ki lad ban leit khmih bad pynshong dor ha kane ka scheme ba thymmai?

Ha kane ka scheme ba thymmai la buh ia ki lad ban leit khmih bad pynshong dor ia kino kino ki jingjulor na ka daw ka jingshah tap ki jingthung ha ka um, ka jinghap phria bad ka jingtwa khnydew. Ki don ruh ki lad ban leit khmih bad pynshong dor ia ki jingjulor hadien ba la dep ot ia ki jingmih haduh 14 sngi na ka daw ka jingkhie eriong ne ka jinghap slap ha ka aiom bym dei ha ka ri baroh kawai.

Hato ia ki jingduh na ka daw ba la khanglad ban bet lah ban ioh jingmyntoi na kane ka scheme?

Hooid. Ha kane ka scheme ba thymmai ki nongrep ki lah ban ioh beit beit ka jingmyntoi sha ki account ha ki bank jong ki haduh 25% na ka pisa ba ki dei ban ioh. Lada la khanglad ia ki nongrep ban bet symbai na ka daw ka jingsniew palat ka suinbneng, lah ban ioh jingmyntoi na kane ka scheme.

Hato la don ki kyndon ban pynsted ia ka jingai ia ka pisa haba don ka jingduh ia ki jingthung?

Ha kane ka scheme ba thymmai, ia ki smart phone yn pyndonkam ban shondur ia ki jingthung ba julor ban yn buh ha ka server khnang ba ka company ba leh insurance kan ioh ban pynshong dor klooi katba lah. Kane kan iarap ban pynsted ia ka jingai pisa. Ka jingpyndonkam ia ki buit jingstad ka juk mynta kum ka Remote Sensing Technology bad ki Drone kan iarap ban pynsted ia ka jingpynshong dor ia ka jingduh.

Kaei ka unit of insurance ha kane ka scheme ba thymmai?

Na ka bynta ki jingthung ba kham kongsan, ka unit of insurance kan dei ka shnong ne ka panchayat bad na ka bynta kiwei kiwei ki jingthung, ia ka unit of insurance yn rai da ka sorkar jylla.

Katno kan dei ka pisa ba dei hok ban ioh (sum insured) ha kane ka scheme ba thymmai?

Ha kane ka scheme ba thymmai, ka District Level Technical Committee kan rai ia ka pisa ba lah ban leh insurance bad kan shong ha u jait jingthung.

Hato la don ki jingpynkylla ha ka Weather Based Crop Insurance Scheme (WBCIS) ba mynshwa bad kiei kita?

Ia ka WBCIS la pynkylla bad ia ka rukom treikam jong ka la pyniahap bad ka PMFBY. Ha kajuh ka rukom, ia ka dor premium la buh 2% na ka bynta ki jingthung kharif, 1.5% na ka bynta ki jingthung Rabi bad 5% na ka bynta ki jingthung ba pyniaid iew. Ia ka capping ne ka jingoh sut ba kiew na ka por sha ka por la weng noh khnang ba ki nongrep kin ioh ia ki jingmyntoi ba pura.

